

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Nemzeti munka.

Ama nagy várakozások, melyekkel a magyar nemzet a parlamenti campagne kezdete iránt viselkedett, azoknak a felteteleknek ismeretén és méltánylásán alapultak, melyek lehetővé teszik a törvényhozás hasznos működését. Az állami megerősödés eszméje, a társadalmi és gazdasági fejlődés programja az új kormányzat alatt a diadalmaskodó ösztönök elemi erejével megotthonosult népünk minden rétegében és az egész nemzet általános lelkesedéssel és feltétlen bizalommal üdvözölte amaz államférfiak tevékenységét, akik Széll Kálmán vezetése alatt e nagy problémák felelősségteljes megoldására vállalkoztak. Az általános népszerűség, melynek a Széll-kabinet örvend, nemcsak a mellett bizonyít, hogy a miniszterelnök programja a nemzeti munka céljait és utait erélyesen és sikeresen kifejti, hanem e munka vezetői számára biztosítja a tevékeny közreműködését az összes hivott tényezőknél, melyek legjobb tehetségeiket és tudásukat állami életünk e renaissance-épületének kívánják szentelni. A magyar közvélemény tehát nagy megelégedéssel hallotta azt az új hangot, mely a parlamenti tanácskozások első akkordjaiból teljes mértékben és pregnánsan kihallatszik.

Ez az új hang a felhozott érvek nyugodt és tárgyilagos mérlegelését, azelvek igazságos harcát keresi s elvből kerüli a személyes motívumok gyanúsítását, a gyűlölet és viszály szenvedélyes kitörését. Az új hang lehetővé teszi, hogy kényes kérdéseket a politikai tisztesség és parlamenti méltóság megóvásával hozzanak szönyegre és a tapintatos elintézés, melyben a miniszterelnök ama kérdéseket részesítette, nemcsak a felleggyöngédsége, Széll Kálmán megnyerő személyisége mellett tanuskodik, hanem az új irány jellemző vonását, Széll kormányzási elveinek természetes megnyilatkozását is képezi. Alak és tartalom nehezen áll bárhol is lényegesebb összefüggésben, mint épen a mi parlamenti tanácskozásainkban. Voltak idők, midőn a nem helyes forma teljesen félrenyomta a tartalmat és majdnem végkép megbénította a parlament működését; a helyes forma ellenben még a nehéz tartalmat is sikeres megoldáshoz segíti. A viták magas színvonala, a különböző utakon haladó, de ugyanazzal a hazaszeretettel, ugyanazon célokra törekvő pártok kölcsönös tisztelete arra van hivatva, hogy a törvényhozás prestige-ét

teljes tartalmában érintetlen fentartsa. És ez annál szükségesebb, minthogy a parlament a nemzet politikai tükré, mely csak tisztán és önző gerjedelmek lehelletétől el nem homályosítva képes feladatát teljesíteni; a nép a parlamentben legszentebb érdekeinek menedékhelyét látja, melyeket magán vágyak kiméltetlen kielégítése által nem szabad veszélyeztetni; a parlament végül a nemzeti munka helye, hol céltudatosan és fáradhatlanul kell egy szebb jövő előkészítésén működni.

Nemzeti ünnepek.

(Dsk.) Mire e sorok napvilágot látnak, tul vagyunk a hazafias kegyeletnek szentelt ünnepek megható és meghatott izgalmain.

Annyit láttunk, hogy az egész, osztatlan magyar nemzet bensőségteljesen ünnepelte a szabadságharcz legfájdalmasabb gyásznapjának ötvenedik évfordulóját, s hogy az ünnepség külsőségei, formái nem a tüntetés jellegével bírtak, s hogy a hazafias kegyelet oltárán nem egy muló szalmaláng lobogott föl. Maga-magát becsülte meg az ország az emlékünneppel, melynek sugarai mindenüvé bevilágítottak, a hol egy érző, igaz magyar szív dobog.

Annyira egységes volt a kegyeletnek ez a mondhatni órisi megnyilvánulása, hogy beleolvadtak még a pártszenvédek mérges fullánkjai is, s nincs és nem is lehet egyetlen szavunk sem a bármely irányban történhető rekriminációra.

A mit azonban különösen ki kell emelnünk, az éppen ez az egységesség, melybe a különben éles ellentétben álló fölfogások oly szerencsésen illeszkedtek bele, hogy már magában az a tény nyilatkozata fajunk és nemzetünk nagyságának.

A dicső vértanúk emlékének szentelt könnyek legdrágább gyöngyeitől öntözöten fonjunk a diszes emlék szoborra letett koszorúk legszebb virágaiból harmatos koszorút s nyújtuk át hangtalan beszédével a hálának. Annak a Nagynak, ki hajdonta vért ontani parancsolt lelkiismeretlen tanácsadók által félrevezetve, de a ki akkor Nagy tudott lenni, hogy a nagy tévedések sebeit az önmegtartózkodás békés olajágával gyógyítja szakadatlanul azóta, hogy jobb és hazafias érzelmek lehellő légkörben, becsületes tanácsadók között meg-

ismert minket úgy, a hogy mi őt megismertük és szeretjük.

Az egekől is leszáll fenkölt homlokára a megbocsátás egy fénysugara, s ott őtet nézik a mi izzó szeretetünk lángözönjével!...

Most ne feledjük, hogy a legmagasabb bizalom első letéteményesének indítványára hozott oly határozatot a képviselőház, melylyel a nemzet összhangját az ünneplésben fényesen dokumentálta.

Valóban, mintha Deák Ferencz nagy szelleme ébredt volna föl végre a magyar parlamentben s annak ez idő szerinti vezérében, ki az ő iskolájában növekedvén, valóban kiváló tanítványnak bizonyult ott és azokban is, a hol a tanultakat a gyakorlatban kell érvényesíteni.

Politikáját nem csak a Deák Ferencz szelleme lengi át, de az is termékenyíti meg. Programjában már hangoztatta volt képletesen azt, hogy mélyebben kell szántani, s valóban az ő politikájának ekefordulói nyomán fakad az éltet adó béke, sarjadzik a közös egyetértő munka dus termése, melynek barázdáit a hazafiság legszebb virágai ékesítik.

A nemzeti munka naponta ünnepeket ül eképen, s a serény működés hétköznapi után minden héten ülhettünk közörömben egy-egy nemzeti ünnepet!

A székelyföld érdekében.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter nem elégedvén meg az ország közgazdasági viszonyaira nézve tanácsosainak információival, saját maga kíván látni és tapasztalatokat szerezni annak különböző vidékein és e célból már meg is látogatta a felvidéket és az alföld egy részét.

A kereskedelmi miniszter ezáltal elegendő képen nem méltányolható ügybuzgalmáról és a hazai ipar s kereskedelem föllendítésére irányuló tevékenységéről tett és tesz tanúságot, melylyel hálára kötelezi mindazokat, a kik a hazai ipar fölvirágoztatásáért lelkesülnek, mint a mely legfőbb tényezőjét képezi hazánk anyagi fölvirágzásának.

Azokban nem csupán a körutazás ténye az, a melylyel a kereskedelmi miniszter az ország közgazdasági ügyeinek előbbvitelén munkálkodókat hálára kötelezte, mert hiszen körutazásokat más miniszterek is szoktak tenni, bárha ritkán s tanulmányi célból még ritkábban, hanem az a modor, a melyet a tapasztalatszerzés céljából taustit. Nem elégszik meg a felületes vizsgálódással és a tartózkodó vidékiek részéről adni szokott hiányos tájékoztatással, hanem saját maga szemlél, kérdez és tanulmányoz éles szemmel, fürkésző beszédrel és okos ésszel.

Igy azután remélhetők, hogy a szerzett okulások leszűrve a Hegedüsnél bőven meglévő államférfiúi bölcsesség szűrőjén; régen várt nagyszabású alkotásoknak lesznek szülőanyjává.

Hogyan is alkothatna másképp egy miniszter magasabb koncepciókat és hogyan fejthetne ki

gyakorlati üdvös tevékenységet, ha az ország viszonyairól a gyakorlati élet mezején magának tájékozódást nem szerez?

Ezen ténykedése az Hegedüs miniszternek, a melylyel az egész ország rokonszenvét magának már is megszerezte.

Ép azért reméljük, sőt meg vagyunk győződve, hogy a tapasztalat szerzését folytatni fogja és ellátogat az ország mind ama vidékeire, a melyeknek hátramaradásán és nyomoruságos viszonyain helyes ipari politikával és indokoltan mutakozó alkotásokkal segíteni lehet. A mennyire kívánatos egyrészt a helyi mostoha viszonyok javítása céljából annyira szükséges másrészt országos szempontból, mert oly mértékben fejlődik a külföldi ipar versenyével szemben az ország ellentállási ereje, a mily mértékben gyarapodik itthon iparunk és kevesbednek ez által egyes vidékek mizeriái, melynek további eredménye az ország anyagilag való megerősödése leendő.

Igy ismervén a székely kereskedelmi és iparkamara a Hegedüs miniszter elhatározását és terveit, az általa képviselt székely közgazdasági érdekeket a miniszter figyelmébe ajánlotta és kérést intézett hozzá, hogy a székelyföldet is látogatná meg.

A nevezett kamara közérdekű felirata a következő: Nagyméltóságú Miniszter ur! Miként a lapok után örömmel értesültünk, Nagyméltóságod hazánk közgazdasági ügyeinek a közvetlen szemlélődés és tapasztalat útján való beható megismerése céljából az országnak már több vidékét meglátogatni kegyeskedett; valamint ennek folytatását elhatározni méltóztatott.

Kamaránk a legnagyobb elismeréssel adózik Nagyméltóságodnak ezen nagyhorderejű ténye és elhatározásáért, melyekkel hálára kötelezi mindazokat, a kik hazánk közgazdasági érdekeit szívükön hordják, mert ezek biztos reményt nyújtanak arra, hogy Nagyméltóságodnak szerzett tapasztalatai és körültekintő bölcs munkálkodása folytán hazánk közgazdasági elmaradottságát virágzóbb állapot váltja fel.

Kamaránk tudja azt, hogy az egész országban sok e tén a tenni való; azonban minden elfogultság és localpatvotismus nélkül nyilváníthatja ki, hogy a székelyföld hazánknak közgazdaságilag a legelmaradottabb részét képezi és nincs egyetlen része is az országnak, a hol a segély sürgősebb volna, mint itt.

Már a természet folytán is mostoha viszonyok közt lévő primitív mezőgazdasága pang, házi- és kézműipara aláhanyatlott azon csekélyebb fokról is, a melyen valaha állott, gyáripara nincs; ezek miatt népének egy jelentékeny hányada nem nyerhet itthon foglalkozást és kenyeret, miért kénytelen ezeket idegenben keresni, miközben több ezren vesznek el a hazára néve évente, miként arról a statisztika szomorú tanúságot tesz.

Évek óta hangoztatja kamaránk ezen országos érdekű bajt a magas kormány előtt, kérve, hogy ennek orvoslására módokat keríteni és találni kegyeskedjék.

Most határtalan bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz és mély tisztelettel kérjük, hogy a székelyföld meglátogatását is programjába fölvenni és az itt röviden vázolt szomorú állapotokról, Nagyméltóságodra nézve legalkalmasabb időben, személyes tapasztalatokat szerezni és elhagyott székely népünk ügyét fölkarolni kegyeskedjék.

Kamaránk a legkétszégebben ajánlja fel a célból Nagyméltóságodnak szolgálatait.

A hazánk keleti őrszemét képező székelység ügye országos ügy és mégis évtizedeken át figyelmen kívül hagyatott.

Nagyméltóságod nagybecsű látogatásával és az itteni nyomasztó állapotok javításával örök hálára kötelezdi ezen fajsziárd s a hazájáért mindenha rajongó székely népet.

Fogadjja Nagyméltóságod kamaránk nagyrabecsülését és hódolatteljes mély tiszteletünk nyilvánítását. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök. Sz. Szakács Péter, titkár.

A székely kereskedelmi és iparkamarának körlete közgazdasági ügyei iránti meleg érdeklődéséről s a viszonyok alapos ismeréséről tanuskodó ezen kérése méltányolást és megszívlelést érdemel, mert

valóban nincs az országnak egyetlen része is, a mely oly ijesztően el volna maradva és az istápolásra oly égetően rá volna szorulva, mint ez.

Azok kevéért, a kik a székely kérdéssel nincsenek tisztában, a következő rövidre szabott indoklással szolgálunk.

Tény az, hogy a székelység Magyarország keleti védbástyáját képezi. Az is tény, hogy ez a védbástya évről-évre a kenyér-keresés közben külföldre maradt, néhány ezer egyőnnel gyöngül. Tény továbbá az is, hogy a székelységnek számbeli apadása és nyomoruságos közgazdasági viszonyai folytán anyagi gyöngülése, emő hatást védő missziója mellett, nem csupán helyi, hanem országos baj. Mert hát tessék elképzelni, hogy ha az erdélyi oláhság gyűrűjétől övezett székelység évről-évre számban apad és vagyonban gyöngül s ezek következtében folyton tért veszít; ellenben az oláhság a statisztika tanúsága szerint, számban növekszik és vagyonban gyarapodik s hova-tovább elfoglalja a székelység által vesztett tért; micsoda viszony áll elő keleti határaink megvédése körül, ahol most a vámonknál néhány esendő és fináncz képviseli Magyarország védelmi erejét. Tessék elképzelni, hogy ha a székelység lassan-lassan a hem bánomság folytán elenyészik és a Havasalföld keleti határáról Máramaros-, Bihar és Aradvármegyék és az ugynevezett Bánát nyugoti határáig egy összefüggő oláhtenger képződik, vajjon nem válhatnak-e valósággá az oláhagítatók merész álmái.

Mert jól megjegyzendő, hogy hazánk erdélyi részében csakis a székelység alkot egy fél milliányi tömör egészet, a többi magyarság kisebb-nagyobb csoportokban szétszórva lakik, a mely védelmi szempontból alig jöhet számításba.

Ime ezek azok az országos indokok, a melyek a helyi érdekek mellett, mód felett szükségessé és kívánatossá teszik, hogy a kormány törődjék a székelykérdéssel és az eddigi mulasztásokat gyors intézkedéssel helyre hozza; a mint reméljük is, hogy ezen kérdés iránt érzékkel bírő Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ezen érdekeknek megfelelően fog cselekedni.

Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy a székelykérdést nem lehet megoldani szűkmarkusággal és kiesinyes eszközökkel, kitelepítésekkel, s ezekhez hasonló eljárásokkal; hanem olyan alkotások után, a melyek által mód nyújtatik arra, hogy a székelység szaporodó létszáma mellett is, otthonában találja meg kőlélet feltételeit.

Hogyan, miképen? elmondjuk majd máskor.

Nőegyleti közgyűlés.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet f. évi október hó 8-án a városház nagytermében Méltóságos Özv. Cserey Jánosné született Zathureczky Emilia urnő elnöklete alatt, közgyűlést tartott, a melyre a tagok szép számmal jelentek meg.

Az elnök igen szép beszéddel üdvözölte a tagokat s örömmel mutatott reá a nőegylet legújabb és legnagyobb alkotására, a polgári leányiskolára. Köszönetet mondott azért az ügy minden munkásának s a nagy és sok áldozatot követelő cél megvalósítására pedig, további munkára és kitartásra lelkesítette a tagokat. A nőegylet figyelmébe ajánlván a szegények és nyomorultak segélyezését is, a közgyűlést megnyitotta.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének, (mely a nyert engedély után a polgári leányiskola megnyitására mintegy 15 pontban tartalmaz intézkedéseket) hitelesítése után előterjesztett Tek. Csányi Gyula urnak, vármegyénk kir. tanfelügyelőjének 2704—99. szám alatt kelt meleg hangú átirata, valamint Nagys. Benke Gyula és Weisz Berthold országgy. képviselő uraknak a legnagyobb jóindulattal és támogatással tartalmazó leveleik, melyeket a közgyűlés örömmel és köszönettel vett tudomásul.

Ezután a közgyűlés Nagys. Benke Gyulát, városunk országgyűlési képviselőjét a magas kitüntetés alkalmából sürgőnyileg üdvözölte. Hogy országgy. képviselőnk milyen nemes érzéssel és jóindulattal van a nőegylet és a polgári leányiskola iránt, azt legjobban bizonyítja a nőegyletnek küldött levele, a

melyben a jövőre vonatkozólag is ígérte, hogy az iskolát minden erejéből támogatni fogja.

A közgyűlés elfogadta a módosított alapszabályokat s azoknak illetékes helyre, jóváhagyás végett leendő felterjesztését elhatározta. Az alapszabályokban történt módosítások közül legfontosabb az egylet céljainak kibővítése, a mely most a következő: „Az egylet célja. Jótékonyosság gyakorlása, becsületes és jóerkölesű házi szegények és árvák gyámolítása segélyezés által, különös tekintettel az egyleti tagok szegényei és árváira. A nőegylet magához legközelebb álló ügynek tekintvén a nőnevelést is, céljául tűzi ki annak előmozdítását siskolák létesítésének elősegítését, esetleg létesítését.”

A közgyűlés a polgári leányiskola felügyelő bizottságát kibővítette a következő tagokkal: Özv. Balogh Gyuláné, Özv. Szabó Dénesné, ifj. Tóth Istvánné urnők; Benkő Lajos, K. Csizsár József, Dézsi Bálint, Dobay János, Fejér Antal, Fejér Károly j. b., Hassák Vidor, Kovács István ev. ref. lelkész, ifj. Kovács János, Molnár Józsiás, Nagy Lázár, Székely János ev. ref. lelkész, Tamási Imre r. kath. lelkész, ifj. Tóth István és Vertán Venczel urakkal.

Balázs Márton, a polgári leányiskola igazgatója előterjesztést tett a közgyűlésnek az iskola pénztáráról, leltáráról, könyvtáráról, a tandíj mérséklések és elengedésekről, a tankönyvsegélyezésekről, valamint az iskola belételeire vonatkozó s gondnokság által végzett egyéb ügyekről, a melyeket a közgyűlés nagy meglepéssel és köszönettel vett tudomásul s hagyott helyben.

Indítvány szerint a jótékony nőegylet évi 3 frt tagsági díj fizetésének kötelezettsége mellett, belép a budapesti Székely Egyesületbe.

A polgári leányiskola alapjára a város és vidékén tervezett gyűjtés módjaitak kidolgozására Balázs Márton igazgató kéri fel, annak elfogadásával és végrehajtásával pedig a választmány bízott meg.

Elhatározta a közgyűlés, hogy a polgári leányiskola érdekében a nyilvánossági jog és államsegély kérése végett, Budapestre a Nagymélt. vallás- és közokt. miniszter urhoz küldöttséget szervez s ennek céljaira 50 frtot megszavazott.

Végül köszönetet mondott a közgyűlés a Lampel R. (Vodiáner F. és fiai) cs. és kir. udvari könyvkiadó cégnek 133 frt 80 kr értékű ajándék könyvéért, továbbá a f. év szept. 12-iki közgyűlésből kiküldött 2 női küldöttségnek, ezenkívül az alapszabály módosítására kiküldött bizottságnak és Nagy Károly árvaházi igazgató urnak szíves adományáért.

Ezek után a közgyűlés az elnök üdvözlése és áltetése mellett ért véget.

Xyz.

A pinczeszövetkezetekről.

Ezen czim alatt a földmívelési miniszter támogatása mellett, Zigány Zoltán és Baross Károly szerkesztésében egy füzet jelent meg, melyben sok hasznos utasítás és tudnivaló foglaltatik, nemcsak a szőlő termelőkre, hanem azokra nézve is, kik a bor eladásával és kezeléssel foglalkoznak. A derék munkát következőkben ismertetjük:

Széltében-hosszában úgy szokás a mi szép hazánkat emlegetni, mint a tejfel-mézzel folyó Kánaán gazdag, boldog földjét. És ha végig megyünk az ország változatos vidékein, be kell ismernünk, hogy sok igazság van ebben a nagy dicsőretnben. Buzánk aczélos, réteinken gazdag rendeket ad az illatos, kővér fű, mindenütt édesre zsendül a gyümölcs, boraink tüzesek és zamatosak, a vizekben halak, erdőkön, mezőkön vadak tenyésznek, férfaink erősek és munkások, asszonyaink szépek és szorgalmasak; egy szóval mindenünk megvan, a mi csak egy ország gazdaságához, a nép jólétéhez szükséges.

És mégis azt látjuk, hogy népünk és kivált a gazdaember nem él olyan jólétben, a minőben élnie lehetne, mert nem aknázza ki azokat a kincseket, a melyek földjeinkben rejlének s nem ve-

szí igényben azokat az előnyöket, a melyek terményeink feldolgozásánál és értékesítésénél kínálkoznak.

Ebben a kis füzetben bortermelésünk bajait ószintén feltárva, azt akarjuk érthető szavakkal előadni, hogyan lehetne e sok megpróbáltatáson keresztül ment foglalkozást virágzásra emelni? Mindvégig különösen szem előtt fogjuk majd tartani a kistermelőknek szükségleteit és tehetségeit, mert hiszen a jó tanácsra, a vezetésre és a segítségre az 1—2 holdas vagy a még ennél is kisebb szőlősgazdák, az egyszerű, tapasztalatlan, szegény emberek vannak legjobban rászorulva.

Ha a régi, jó módu bortermelő vidékeken járunk, mindenütt csak a filloxera pusztításairól és a külföldről hozzánk származott szőlőbetegségről hallunk siralmas panaszokat. Csendes szomorkodással regélnek az öregebb szőlősgazdák arról a jó világról, a mikor a filloxera előtti időkben hegyenvölgyön hangos szüreteken örvendtek a szőlősgazdák a bőséges és jó terméseknek. Az ilyen bánatos visszaemlékezéseknek aztán rendesen az a vége, hogy a filloxera meg a szőlőbetegségek az okai mindennek. Az újonnan telepített, rónasági szőlők gazdái is csak a szőlőbetegségekre panaszkodnak. Pedig hej! de sok más egyéb baja is van a magyar bortermelésnek.

Mert lám! a filloxera-veszedelmet sok vidék már valahogyan kiheverte, sok helyen meg éppen most buzgólnak azon, hogy újra telepítsék az elpusztult szőlőket; azután meg a homoki szőlők is egyre szaporodnak. Az amerikai szőlők s az oltványok, meg a szénkéneggel való gyérítő eljárás már diadalmasodnak a szőnyű kis ellenségek. A különböző permetezések, meg a műtrágyák s a gondos művelésmódok pedig egyre jobban védelmezik fáradságunk gyümölcseit más szőlőbetegségektől ellen is. Mindezek tehát csak olyan bajok ma már, a melyek ellen szakértelemmel és költséggel lehet védekezni. Hogy azonban a költség kikerüljön, a termést jövedelmezőbbé kell tenni.

Csakhogynálunk éppen a jövedelmezőség dolga áll mostanában nagyon rosszul. Vegyük csak sorra ennek egyes okait.

Első sorban is itt van mindjárt a hazánkban nem ritka jégverés, a mely az utolsó években sok jó borunkat leszüretelte országsszerte. Ha a szorgalmas szőlősgazda 3—4 éven át összetakargatott valamit, az ötödik-hatodik esztendő jégverés megint csak elnyeli az iparkodás drága gyümölcseit. E baj ellen nincs más védelem, mint a jégbiztosítás, a mely orvosság megint csak keserű, mert ez is új költség.

Azután ritka esztendő az olyan is, a melyben a termést az egyik-másik vidéken a májusi fagyok meg ne dézsmálnák.

Ezekhez az elemi csapásokhoz járulnak még azok a gazdasági és üzleti bajok is, a melyek országsszerte többé-kevésbé mindenütt érezhetők. Ezek már a termés mennyiségét nem igen veszélyeztetik, hanem nagyon erősen nyomják lefelé az árakat.

Igen nagy baj az, hogy egyenlő minőségű nagyobb borkészleteket az egyes borvidékeken alig lehet beszerezni. Ugyanannak a szőlőnek két egymásutáni évbéli termése éppen úgy elüt egymástól, mint két szomszédos gazdának ugyanegy évjáratból való bora. Már pedig állandó és biztos vevőkre leginkább csak úgy számíthatunk, ha évről-évre lehetőleg egyforma minőségű borkészletet, kellő mennyiségben vagyunk képesek nekik nyújtani.

Gondoljuk csak végig egy-egy magyar szüret lefolyását s még egy csomó termelési hibára, sőt vétekre akadunk.

A mint a szőlősgazda jókor reggel elkezd a szüretet, a keverten ültetett szőlőfajokat egymásután hordják együvé a nagy kádakba úgy, a mint jön, reggeltől estig. Azután megtapossák, a tehetségszebbek itt-ott szőlőmalmon meguzzák, sőt — úgy a hogy — ki is préselik. A must aztán a maga emberségéből erjed úgy, a mint azt a pince hőmérséklete engedi. Már most gondoljuk meg, hogy a különböző fajú szőlőfűrtök érettségi fokai mennyire eltér egymástól; az egyiknek ezukortartalma nagyobb, a másiké kisebb; a korán reggel szedett, hideg szőlőből másképpen indul meg az erjedés, mint a délutáni átmelegedett szemekből. A fehér szőlő héjában lévő igen finom, zamatos anyagok a törkölybe

kerülnek s értéktelenül, kihasználatlanul pusztulnak el abban azzal a ezukorral együtt, a melyet a tökéletlen taposás és sajtolás nem tudott belőle kivonni. Maga a pince-kezelés legfontosabb munkája, az erjedés, a pince hőmérséklete szerint egyszer hamarabb szűnik meg, máskor meg tovább tart, mint kellene.

Vajjon csodálkozhatunk-e azon, ha a kevert fajtájú és különbözőképpen érett, hidegen és melegen együvé zagyvált szőlőből kevés és silány minőségű mustot kapunk? Nem természetes-e továbbá, hogy ebből a silány nyers anyagból a tökéletlen erjedés és a későbbi ügyetlen kezelés után, mindenféle betegségek kitett rossz bort kapunk? Az eezetese-dés, a dohosság, a nyulósodás, a törés és a nehéz derülés és sok más baj ered a hibás szüretelésből és helytelen kezelésből.

Aztán, ha e sok veszedelem között mégis csak talál a vevő kedvére való bort, tudnánk-e neki ebből egyforma minőségben még egy pár száz vagy ezer hektoliterrel szolgálni? Bizony még a legnagyobb termelők is alig képesek erre!

Általában a mi borászatunknak a következő fogyatkozásai és hibái vannak:

1. a drága nyersanyagot nagyon hiányosan, rosszul használjuk ki;

2. a gondatlan és hibás kezelés folytán sokkal silányabb minőségű bort tudunk előállítani, mint a milyent okszerű műveletekkel előállíthatnánk;

3. borainknak nincs állandó egyforma minősége és jellege.

A legnagyobb baj, a melyből minden kár ered, az, hogy minden szőlősgazda maga szüreteli le a szőlőjét s borát maga erjeszti, kezeli árusítja. Az 1—2 holdas szőlősgazdák egyáltalában nem, de még a nagyobbak is csak ritkán rendezhetnek be olyan nagy és költséges préházakat, erjesztő kamarákat a szüreteléshez és a borkezeléshez szükséges drága gépeket és eszközöket, melyekre a fent elősorolt bajok orvoslása végett szükség van. Bizony nem igen tehetik ezt a mi termelőink, különösen nem a kisgazdáink. A kinek egy megtakarított tőkéje volt, az jóformán elfogyott a védekezési munkálatokra, meg az újra telepítés költségeire, sőt sok szőlősgazda a rossz esztendő alatt adósságba keveredett. A legtöbb termelő tehát sem a maga tőkéjével, sem kölcsönpénzzel nem vállalkozhatik nagyobb befektetésekre. Tarthatnak-e maguknak tanult, szakértő borkészítőket, avagy maguk egész idejüket reá fordíthatják-e a néhány hektoliter bor kezelésére? Bizonyára nem!

Hogyha tehát virágzóra akarjuk emelni borászatunkat, akkor oda kell fejlesztenünk a szüretelést és a borkezelést, hogy az a legnagyobb szakavatottsággal és tökéletességgel végeztessék.

Nagy baja még a mi bortermelőinknek az, hogy a bor eladása körül nagyon járatlanok és habár a filloxera pusztításai és a szőlőinket ért más elemi csapások következtében évi bortermésünk mennyisége tetemesen csökkent, sokszor hallunk panaszt a miatt, hogy a termelők nem tudják eladni borikat, vagy pedig kénytelenek olyan áron adni, a hogy azokra éppen vevő akad; viszont a fogyasztók meg alig bírják a jó bort megfizetni.

Mindezeknek a bajoknak megszüntetése vagy lehető orvoslása végett ajánljuk mi különösen a kis és a közép szőlőbirtokosoknak azt, hogy alakítsanak maguk között vidékenként pinceeszövetkezeteket.

Nagyon jó volna, ha ennek az egyesülésnek a nagy fontosságát jól eszében vészhetnénk minden olvasómnak; Pál apostol ékes szavaival szeretnék szólni, hogy mindenkit meggyőzzek arról, milyen nagy erő van az egyesülésben és milyen nagy gyengeség a magányos elhagyatottságban!

Egy egészen ide vágó rövid kis történet jut eszembe, ez talán felvilágosítja azt a nagy gondolatot, a melyet az én egyszerű szavaim nem eléggé fejtenek ki.

Egy öreg, sokat tapasztalt gazda halálos ágya mellé hivatta hat felnőtt fiát s aztán hat pálcikát kötött össze jó erősen egy csomóba s egymás után felszólította fiait, hogy törjék ketté az összekötött csomót. Az erőből duzzadó, edzett legények hiába feszítették meg minden erejüket, nem tudták ketté törni a köteget. Ekkor az öreg szétbontotta a cso-

mót és elhaló erejével egyenként könnyedén eltörte a pálcikákat; azután azt az intést hagyta örökül fiaira: „Lássátok, milyen gyengék lesztek, ha szét-húztok egymástól és milyen erősek, ha összetartva, egyet akartok!”

Ugy vélem hogy az egyes pálcikához hasonlitanak a mi kis szőlősgazdáink és az erős csomóhoz hasonlitanak a szövetkezett bortermelők. A mi lehetetlen az egyesek gyengeségének, könnyű dolog lesz az egyesült erőnek.

E kis füzetnek éppen az a feladata, hogy megismertesse az érdeklődő szőlősgazdákkal ezeket a szövetkezeteket, tanácsokat adjon a megalakításra és vezetésre vonatkozólag végre pedig kimutassa, hogy miképpen segítenének a pinceeszövetkezetek a bortermelők égető bajain.

* * *
(Folytatása következik).

Tanügy.

Kérelem a nagy közönséghez.

A kézdivásárhelyi jótékony negylet polgári leányiskolája számára, egyrészt a tanítás szemléltetése és elősegítése, másrészt ifjúsági olvasmányok kioszthatása céljából, iskolai könyvtára nagy szüksége lévén, tisztelettel kérem úgy a város, mint a vidék nagy közönségét, hogy e nemes cél megvalósíthatásához, könyvadományaikkal járulni szíveskedjenek.

Az ajándékozandó könyvek, — melyek lehetnek újak vagy használtak, régebbi vagy újabb művek — átvételi elismervénnyel s az értesítőben is nyugtáztatnak. Alig van ház, a hol egy-két felesleges könyv ne volna, e közös áldozatból fentartott intézmény céljaira.

S miután már eddig is 34 frt 90 kr. értékű ajándékkönyv képezi a létesítendő könyvtár alapját, a további adakozásokat az iskola nevében tisztelettel kéri:

Balázs Márton,
igazgató.

Irodalom.

— A perzsa Nagy Sándor. (Alexandros.) Világrendítő hős, az ó-kor Napoleonja. Az anyja azt álmodta egy éjszaka, hogy kebléből pálmafa nő ki, mely felemelkedik a magasba, hatalmas lombkoronája messze árnyékot vet. Az álom beteljesült. A szép királynő nem pálmafát szült, hanem egy hatalmas fiút. A leghatalmasabbak közül valót, a kik valaha csak megváltoztatták a föld térképét. Ő hatalmasat fordított rajta. Mikor ő született, volt az ő birodalmuk egy kis ország, körül apró kis szomszéd államokkal. És mikor meghalt, volt a föld egyetlen nagy ország; az ő birodalma. Hatalmas koporsója valóságos mozgó-házban feküdt, ugy vontatták a sirjába a világ hatalmas urát, az ó-kornak Hanniballal együtt legnagyobb hadvezérét, a ki halálos ágyán még egyszer, utoljára, elvonultatta maga előtt pompás seregét, s lankadó kézzel utolsó istenhozzádott intett kedves katonáinak.

Egy világ dőlt össze halála után, vele a görögség legtündöklőbb alakja szállt sirba. Nem maradt utána más, csak egy gyönyörű szép mozaik a nápolyi múzeumban, az issosi csata világhírű képével, meg remek domborművekkel gazdagon felékesített márvány sarkophagja, melyet Konstantinápolyban őriznek. Meg egy nagy tanulság: az a mit Carlyle is kifejezett, hogy a világnak nincs szüksége hadvezérekre, hanem kulturférfiakra. Alexandros hadi tetteiről megelégedett a világ, kulturális hatása maradandó, a századokkal túlélte őt. Ezt a hatást tárgyalja a Nagy Képes Világtörténet is most megjelent 39-ik füzetében. E remek könyv különben közli az emlékeket is sarkophagjának mind a négy oldalát, s az issosi csata világhírű mozaikját, még pedig eddig a leg-tökéletesebb reprodukcióban.

E nagyszerű mű 12 kötetben lesz teljes. Szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a

görögökről szóló kötet szerzője dr. Gyomlay Gyula akadémikus. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben 8 forint; füzeteként is kapható 30 kr-ával. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

Hasznos tudnivaló.

— **A só hasznáról.** A só igazán nélkülözhetetlen minden háztartásban, nemcsak a főzéshez, ez magától értetődik, de számtalan esetben hasznát vehetjük. Borszeszben vagy szalamiákszeszben főldelve, pompás tisztító szer a zsírfoltok ellen. Ha üveg vagy porcellánedényeket gyorsan ki akarunk hűteni, csak sós vízbe kell állítani. A petroleum sokkal fényesebben ég, ha a lámpa olajtartójába egy kávéskanál sót teszünk. Sós ecet a legjobb tisztítója a réztárgyaknak, mint p. o. kályhaajtók, kilincsek stb. Ha sós vízben mossuk a fekete posztót, színét megtartja és nem zsugorodik össze. Szalmagyékények, kosarak, székek nádfonata egészen újnak látszik, ha sós vízzel lemosjuk. Rozsda és ténfoltokat is eltávolíthatjuk, ha sót teszünk aczitrómlébe és ezt a forró napon hagyjuk elolvadni, aztán bekentjük vele a foltokat. A szőnyegek színe is sokkal üdöbbsé marad, ha sóprést előtt behintjük őket nedves sóval, vagy kiporolás után sós vízzel rongygyal végig simítjuk. A sós vízben kendőbe csavart sajtmaradék is igen sokáig eltehető, anélkül, hogy megkeményednék.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Háromszék vármegyében a baróti anyakönyvvezetői hivatalba Zatkureozky László községi jegyzőt anyakönyvessé, a zabolai pedig Kónya Ferencz községi bírót anyakönyveshelyettesé, Hosszu Béla marasvásárhelyi törvényszéki irodatisztát a tordai törvényszékhez irodaigazgatóvá nevezte ki.

— **A hó.** Ebben az esztendőben csupán július hónapja volt az az egy hónap, melyben megyének területén hó nem esett volna, tehát nem lephetett meg senkit, hogy most október elején havazott. Még a múlt hét elején árnyékban 24. C. fok meleg

mutatott a hőmérő s e hó 9-én éjjel meg havazott. Természetesen a hónap hidege is lett és pedig sokat erős. 10-én éjjel 5 C. fok hidegre süllyedt a hőmérő higánya s olyan fagy lett, mint akár deczemberben. A természet ékességei: a virágok és fák üde lombjai oda vannak és kertek, rétek, mezők késő őszi színbe öltöztek, jelezve, hogy rohamosan közeledik a tél.

— **R. Kovács Laura** az ismert nevű recitátornő múlt vasárnap tartotta meg szavalati estélyét a tanácsház dísztermében. A közönség — tekintve a művésznő jó hírét — elég szép számmal gyűlt össze az előadásra s a kik megjelentek kitűnő műveltségben részesültek. R. Kovács Laura kellemes megjelenésével s az előadás művészetével mindenkit magához kötött s a közönség — mely sokat tapsolt a művésznőnek — egy kellemesen eltöltött este emlékével hagyta el a tanácsház dísztermét. Az előadás jövedelme részben a helybeli polgári leányiskola javára fordított, melyből — a mint lapunk más helyén már jelezve van — 17 forint esett a jótékony célra. Meg kell említenünk, hogy az egyes szavatok között Pataki Józsefné zongoramesternő gyönyörködtette a közönséget kitűnő zongorajátékával.

— **Október 6-án,** az aradi 13 vitéz kivégeztetésének 50 éves évfordulója alkalmából egyenes gyásznap volt Kovásznán. Délelőtt az evang. templomban gyászistentisztelet tartatott, hol a hivatali karok, az értelemosztály, az iskolás gyermekek tanítói vezetése mellett jelentek meg. Az ünnepély fényét emelte Ignác László lelkes szép imája és gyászbeszéde, mely után orgonakísérettel lett a tanulók, s a közönség a Hymnust énekelte hazafias lelkesedéssel. Délután 3 órakor a Deák Imre színpadon volt folytatása az ünnepélynek, a következő programmal: 1. Hymnus énekeltek az iskolás növendékek. 2. Szavalt egy VI. o. leány. 3. Emlékbeszédet tartott Czeglédi M. ur. 4. Szavalt egy VI. o. fiú. 5. Szózat énekeltek a tanulók és 6. Árpád apánk, 2 hangon énekeltek az iskolás gyermekek. A hazafias ünnepély d. u. 5 óra felé ért véget.

— **Fillérestély.** A kézdívasárhelyi Jótékony Nőegylet a házi szegények gyámolítására, valamint a létesített polgári leányiskola fentartására, 1899 október hó 14-én, a városház nagytermében fillérestélyt rendez, a következő műsorral: 1. Felolvas: Dobay János ur. 2. Zongoráz: Kovács Anna urhölgy. 3. Monolog: Előadja Verán Emilia urhölgy. 4. Szavalt: Nagy Gerő ur. 5. Hegedű szóló: Pénzes Imre ur által. Belépti díj: Személyenként 50 kr.

— **Eljegyzés.** Berger Ignác ur áll. polg. fiúiskolánk új tanára eljegyezte Glück Zsófia kisaszonnyt Alsó-Regmeczről. A megkötendő frigyhez őszintén gratulálunk.

— **Adomány a polgári leányiskola javára.** Tek. Bartók Károly polgármester ur, R. Kovács Laura műszavlati estélye jövedelméből, a polgári leányiskola javára 17 forint 80 krt volt szíves kezéhez juttatni, a melyért úgy a nőegylet, mint az iskola nevében hálás köszönetet mondok. Balázs Márton, polg. leány isk. igazgató.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Szarazpataki Bódi Teréz hajadon f. hó 5-én nagy elkeseredésében lugszeszt ivott, és most nagy kínok között a kórházban fekszik. Tettének oka ismeretlen, de a mai világban, midőn az öngyilkosság a köznépnek igazán mániává lett, igazán csekély ok elegendő arra, hogy valaki igyekezzék magától eldobni az életet.

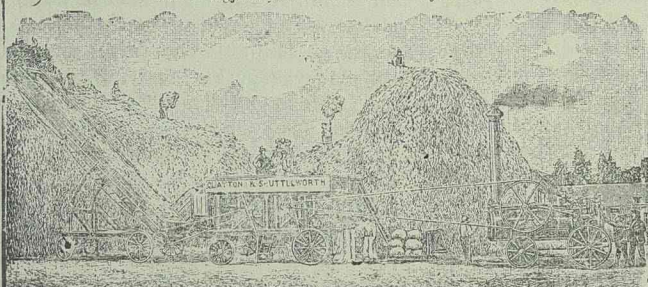
— **Vadállat.** Kézdi-Szentléleki Karacsi András f. hó 5-én valami felett összeveszett édes atyjával, Karacsi Dönessel. A dolog vége az lett, hogy a bestiális fiú fejét ragadott s azzal úgy fejbe vágta apját, hogy az nyomban meghalt.

— **Furcsa szerelmes.** Kovács Antal polyáni legény nagy szerelembe habordott bálafalvi Gál József hajadon leányával, az apa azonban nem valami jó szemmel nézte ezen viszonyt s nem tetszésének az által is kifejezést adott, hogy nem is szólított Kovács Antalhoz. A regény-beli ki- és lenézett szerelmese, valamint a szindarabok e nembeli hősei rendszeren sok rendteli nemes ténykedések, könyfakasztó érzékeny beszédek és több fejezetre, illetőleg felvonásra elosztott szenvedések árán igyekeznek szívük választottját a bösz apától megnyerni, de a századvégi Kovács Antalok realisabb eszközökkel dolgoznak. A mi hősrünk is beszéd és sohajítás helyett felvett egy jó darab utczai követ s a bösz apa ablakait egy szép holdvilágtalan éjjelen beverte. Hogy ezen inkább drámai, mint vígjátéki cselekvény házassággal végződik-e avagy czugházzal, azt egyelőre még tudni nem lehet.

— **Őszi vetésre ajánljuk** a Mauthner Ödön világhírű magkereskedésében kapható virág és egyéb magokat, mint a melyek mindig csiraképesek és mindig dus eredményt hoznak létre.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerős, szalmakaszalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-mecsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Készletes árjegyzékek kívánságra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ leghíresebb locomobil- és cséplőgép gyára.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában

olesó áron

felvétetnek.

Ny. Ifj. Janosó M.-nél K.-Vásárhelyt.